

БРОЈ 10 ЛЕПТА

НАРОД

Рукописи се не грађају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

„Народ„ излази свакога дана по подне.

Штампарја се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

ВЛАДА И СКУПШТИНА

Два питања из наше унутрашње политике данас су од врло велике важности: сеоба владе са Крфа у Солун и сазив Народне Скупштине. И о једном и о другом повремено се и приватно разговарало, са више или мање разлога, и писало у стравој штампи. Са доласком владе у Солун било је начелно већ решено; очекивао се само повратак г. Пашића из Европе, па да цела влада дође овамо. Друго питање, о сазиву скупштинском, било је нешто даље, јер је оно условљено извесним променама у влади,

Па ипак се и у том погледу можда нешто радило, ако је веровати неким телеграмима са стране, по којима ће г. Пашић покушати са саставом коалиционе владе.

Питање о доласку владе у Солун од изванредног је моралног значаја. Сви ми, војска, чиновници, избеглице, сви осећамо дубоку жељу, да будемо ближе једни другима, да се прибијемо. Природна жеља код свих људи, који трпе. И већ са ове моралне стране, влада би требала да дође у Солун. Затим, гледајући из ближе готово цео српски избегли народ, она би извесно могла боље да уочи његове потребе и сигурније да их задовољи. И најзад, њеним доласком овамо, колико би се убрзала цела административна служба, због чије су досадашње тромости многи појединци претрпели штете? Отуда се и не може веровати гласовима, да је влада, због техничких тешкоћа, решила да остане на Крфу још неко време.

Та концентрација народне снаге до краја би се извршила сазивом Народне Скупштине, или боље речено могућношћу скупштинског рада. Нема сумње да сви желимо да Скупштина буде на окупу: парламенат је народна

потпора и његова заштита, он је представник народне воље и његов рад је извршавање и задовољавање народне воље.

Али с друге стране извесно има и тешкоћа за почетак скупштинског рада.

Па шта је сметња? Не може се претпоставити, да би само личне несугласице ометале рад;

А грешно би било, ако се мисли, да рад парламента данас и није тако важна ствар...

И Скупштина би требала да буде у Солуну. Интимна је потреба нашег народног, породичног света, да види рођака, пријатеља, свог изабраника. То ствара за њега живот нормалнији, а не може се измерити, колико се тиме добра чини.

Овако површно и у сувише општим потезима, хтели смо да изразимо једну мисао: Сакупимо се, приберимо народну снагу, целу, неподељену, будимо близу један другом за храбрење и ојачање у вери, заложимо збир своје снаге за свршавање великог дела. У нашим циљевима нема различних схватања, а путеви ка њима извесно ће бити боље израђени, кад их сви правимо. А најбоље ћемо то постићи, ако нам наши политички вође буду предјачили.

ЗВЕЗДИЦЕ

Да није скупо, кад се плати 150 драхми за путовање до Санти Каранта?

Хавас јавља да је у Атини ухапшен Епаминонда Валсамакис. То је онај херој, који је у Паризу на

тргу Слоге, под шtrasбургском статуом, развио грчку заставу и држао говоре, па се вратио у Грчку и учествовао у децембарском мушкетерском нападу на француске морнаре.

Гаргантуа

РУСКИ УСПЕХ

Лондон 22 авг.

Борба на источном фронту шири се према северу. Руси су, после јаке артиљеријске припреме, извршили више успешних напада близу Илукста, северо западно од Двинска.

РАЗОЧАРЕЊЕ

Рим, 21. авг.

Дочек Папине ноте у француској, и савезничкој штампи отворио је очи онима, који су на светски сукоб чешће гледали кроз дипломатске документе и комуникес Централних Сила него кроз савезничке.

Нарочито су у Ватикану изненађени енглеском штампом, јер се веровало да Папини предлози потпомажу жеље енглеских кругова.

Једнодушност неповољних коментара, који стижу у Рим са стране савезничких сила, потпуно је пореметила пацифистичке планове и бацила у забуну дипломатске кругове у Ватикану.

ЦАР КАРЛО И ПАПА

Рим, 21 августа

Цар Карло више је пута дуго разговарао са грофом Чернином о аустријском одговору на Папине предлоге за мир. У управним аустријским круговима показује се жеља, да се пристане на предлоге који су изнети у Папиним манифесту.

НЕУТРАЛНИ

Базел, 21. авг.

Швајцарски федеални Савез добио је од Шведске владе једну ноту, у којој се позива Швајцарска и друге неутралне државе, на један низ конференција, на којима ће се регулисати питање из рата и после рата, која их интересују. Ова нота нема хитан карактер и због тога је швајцарска влада није још ни проучавала нити објавила овај шведски позив.

ПРЕД КОНФЕРЕНЦИЈУ

Штокхолм, 21. авг.

Акселрод и Папини, делегати руске мањине, стигли су у Штокхолм. Г. Хујсман изјавио је, да ће рад конференције бити јаван; резервисана су места за представнике целе штампе.

Четири језика допуштена су за расправљање: француски, енглески, руски и немачки.

Према «Штокхолмс Гиднинген г. Чејде» примио се за председника конференције. Потпредседници ће бити г. Брантинг и г. Трелстра. Број делегата биће ограничен на двеста.

У НЕМАЧКОЈ

Цирих, 21. авг.

Према извештајима из Немачке ситуација је тамо тежа него икада и тиме се може објаснити писање немачке штампе у корист мира.

У више немачких вароши, нарочито у Келну, Карлсруе, Манхајму и у Милхаузену влада тешка тифусна епидемија. Епидемија највише погађа децу и лица, ослабљена због недовољне хране. Пца много смртних случајева. Лешјеви се преносе у затвореним колима, да се не би свет узнемиравао.

С друге стране избио је тежак сукоб између Пруса и Саксонца, који се опире, да им Пруси опљачкају намирнице, које ни њима нису довољне.

Саксонска је завела две недеље без меса, и тај ће се систем проширити на целу Немачку.

Пут ка свести

Вал демократије, који се заљубљао преко целог свега, почео је да заплушкава и Немачку, ту последњу тврђаву моћне аутократије. Број Немца, који чују шум тога силога вала, постаје с дана у дан већи. И они сада захтевају, да Немачка отвори врата томе валу, уништи своју аутократију и пригрипи она демократска начела, која данас освајају свет.

У свему томе најважније је то, да се између тих обраћених Немаца данас понајвише истиче професор Ото Хинс, који је са своје јубиларне књиге „Историја Хоенцолерна“ познат као један од најјачих стубова Кајзера и његове династије.

ОДАНА СЛУЖБА

Г. Жистен Годар, додиретар за сајтет у француском министарству војном, упутио је овакво писмо г. Риоту, шефу сајтета источне војске: За време моје посете санитетских установа источне војске, ја сам видео како на фронту тако и у Солуну, резултате рада и оданости, које је особље показало под ваљом управом. Тешкоће су биле велике због транспорта и због климе. Захваљујући сарадњикоманде и санитарне службе, што је било могуће учињено је одмах, а за тим из дана у дан вршене су поправке материјалне и научне. Саопштите свима, болничарима, болничаркама, лекарима, апотекарима и административном особљу моје честитање и моју захвалност. Далеко од земље они су добро служили отаџбини одавши се потпуно неговању наших војника и Република се њима може поносити као и борцима.

БРИТАНСКА МАРИНА

Лондон, 22 авг.

Адмирал Бриц пише у «Сидни Тајмсу.» Од 18 фебруара ушло је у британска пристаништа готово исто онолико бродова колико је и изашло. Ако се узме у обзир, да је половина од тих бродова била са више од 1600 тона и да је половина бродова била под британском заставом, онда се може закључити, да наши губици не прелазе један и по од сто. По томе се може судити о енергији са којом британска marina ради урату.

Тај кајзеров стуб пише сада: „Морамо се спријатељити с мишљу, да је постала неумитна нужда — одлучан корак да се демократизује наша држава и наш народни живот. Није питање, хоћемо ли ми то да поздравимо радосно или да примимо мучки као кобну заповест овога доба.

„Ево нас пред новом главом наше историје. А не гони нас на тај корак само наш унутрашњи развитак, него и реорганизација свих народа око нас.

„Ми Пруси, не можемо се сами одупрети великоме валу времена, који тражи демократију у срцу немачкога царства, у срцу Европе и целога света. Иначе бисмо се опасно

товачи између народа на
ти.

Нужна нам је и намећена
земљна реформа, која је
и отпочела. А та реформа
ме да буде само у нашим
новама, него и у нашем
ишћењу. Одлучна проше-
ра да настане и од ових,
и се са свим копцима своје
уше привезују уз стари ред.
А за време свог бављења у
Штокхолму, немачке социјали-
сте из већине огресли су се
заноса, који су имали у Бер-
лину и почели су, у неутрал-
ној земљи, помало сазнају
„зашто Немачку изгубио свет“,
што се често питају у Не-
мачкој.

Тако је Шајдеман, док је
био у Штокхолму, рекао јед-
ном америчком дописнику ово:
„Немачка мора да добије
нову оријентацију. Мора да
се демократизује. Биће јако
тешко да то учини у току
овога рата, али — мора!“

И како се из свих вести
даје слутило, вал демократије
се већ ваља; још мало, на би
могао да плусне преко целе
Немачке и загуши све оне,
који су се до сада „у име
божје“ опирали праву и пра-
вди.“

БЕРН. — Бугарски
председник владе Радо-
славов изјавио је, да је
бугарска готова да за-
кључи мир под усло-
вом, да јој се уступи
територија, на коју
се полаже право на
ову балканског уго-
ва о савезу.

ТЕНТАТ У ШАНГАЈУ

— Лондон, 21. авг.

Јављају из Шангаја,
да је 4 августа покушан
атент против аустриј-
ског конзулата. Претпо-
лаже се да су атентат
шили Мађари, од
којих је једног убио не-
аучесник, а за ко-
га се тврди да је био
провокатор.
Конзул холандског
ата одбио је да
иде у бицу полицији
ма чиме припо-
вати се ова афера.
Сутра дан у-
путовао је побегом. Свет
уверљиво овим др-
жављанином холандског кон-
зулата, који се упушта
у аустријанцима и
са којима је прекинула
авантуре са Немач-
ком и Ау-

КРАТКЕ

Њујорк. — Г. Лансинг
малко демантује вест јед-
ног листа у Њујорку, по којој је
он почео разговор са дипло-
матама о Папиној ноћи.
Цирих. Према једном те-
леграму из Берлина званично
још није добијена нотифика-
ција објаве рата Кине Немач-
кој.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИЈАКЕ
Извештај од 15 сати.
— на фронту Ене јак
артиљеријски дуел из-
међу Србије и Ирбизе.
Немци у четири маха
покушали да нападну
француске линије код
Иртбиза, али их је сву-
да заустављала францу-
ска ватра. Други поку-
шај на висоравни Еле
такође је прошао.

На десној обали Мезе
велика артиљеријска ак-
тивност на фронту Са-
моње-Бомон. У Вевру
Немци су без икаквог
резултата напали фран-
цуске ровове близу Лан-
са. Французи су доби-
ли неколико заробље-
ника.

Немачки аероплани
бацили су бомбе на Дин-
кер и Белфор. Има ви-
ше убијених и рањених
цивилних лица.

Извештај од 23 сата.
— Једним успешним ис-
падом, западно од пута
Сент Илер-Сен Супле,
Французи су добијели за-
робљеника.

Источна војска. — У ве-
че 19. августа, после јаке
артиљеријске припреме, са-
везници су продрли у не-
пријатељске ровове и дове-
ли нешто заробљеника. Ар-
тиљеријска борба је непре-
станно иако између Дојран
ског језера и Вардара и у
области Битоља.

ЕНГЛЕСКИ КОМИЈАКЕ

Лондон. — Јуче у ноћ не-
пријатељ је јако бомбардовао
и нападао наше предње поло-
жаје југозападно од Авренку-
ра, које није успео да заузме
прошле ноћи. После огорчене
борбе наше су трупе биле
приморане да се повуку, али
у току ноћи са мало губитака
повратиле су изгубљене поло-
жаје. непријатељска артиле-
рија била је активна за време
целе ноћи источно од Ипра.

Непријатељ је прошле ноћи
извршио испаде на две тачке
северо западно од Ланса као
и југозападно од Ла Басе. У
оба случаја одбијен је са гу-
бицима. Наша артиљерија као
и непријатељска биле су ак-
тивне у току целог дана ис-
точно од Ипра.

Авијатика. — Због кише
и ветра активност арти-
љерије била је слаба — у
току прошле ноћи наши су
аероплани предузели више
летова и бомбардовали ае-
родроме и железничке ста-
нице. За време ваздушних
борби оборен је један не-
мачки аероплан. Два наша
авиона нема.

Флота. — Наша лака
флота, оперишући према
Битлу, у суботу пре по-
литла. Општа је четири
дне, попут мининосца,
непријатељски извршен је
аероплански лет над аеро-
дромом у Систлесу. Наши
авиони успели су да изврше

четири напада југо запа-
дно од аеродрома, где је за-
тим букнуо пожар. Наше
бомбе такође су изазвале
више експлозија на желез-
ничкој прузи Остенде—Ту-
ру. Наши апарати вратили
су се неповређени.

Источни фронт. — Изврши-
ли смо испаде на разним тач-
кама непријатељских ровова,
на фронту Дојран Вардар, и
забили много заробљеника.
Све непријатељске против на-
паде на наше положаје северо
од Долђели одбили смо.

Афричка фронт. — Већи део
немачких трупа, које су још
давале отпора, повукао се
на обалу Ланге, у Мпелос,
шесет миља југо западно од
Махенци. Науманове трупе су
затворене нашим колонијама од
Липомба и Кватанде. У обла-
сти Линди, држимо се у ак-
тивној дефанзиви. Наше па-
троле уништиле су неприја-
тељске намирнице. Ми смо зау-
зели центар снабдевања Туи-
дуру и запленили један топ.
Извршили смо један успешан
препад југоисточно од Монши-
ле Пре. Наше су трупе изне-
надице непријатеља и, пошто
су разрушиле заклоне и ми-
траљезе, вратиле су се са 18
заробљеника.

Доцније. — Једно неприја-
тељско одељење, које је јурис-
рано покушало да се прибли-
жи нашим линијама, одбијено
је нашом ватром, и не стигав-
ши до наших ровова. Северно
од Ипра непријатељска арти-
љерија била је пре о дана вр-
ло активна. — Наши аеро-
платни бацили су са успехом
више од три тоне бомба на
непријатељске аеродроме. У
ваздушној борби оборен је
један немачки аероплан, а
други је натеран да се спу-
сти. Једног нашег апарата
нема.

РУСКИ КОМИЈАКЕ

У правцу Ковела 1. септем-
бра у ноћ, руске резерве ко-
је су стигле, одбиле су непри-
јатељске нападе. У правцу
Владимир Волински, после бом-
бардовања гранатама са загу-
шљивим гасовима, непријатељ
је предузео офанзиву и успео
да продре у наше ровове, али
је доцније одбачен противна-
падом наших трупа.

Румунски фронт. — У
пределу Фоксани, 1. септем-
бра ноћу, непријатељ је на-
пао румунске положаје се-
веро источно од Ирешки,
али је одбијен.
После јаке артиљеријске
припреме, непријатељ је
извршио напад на наше по-
ложаје северо западно од
реке Буцев, али смо га од-
били. Одбијени су сви не-
пријатељски против напа-
ди са великим губицима по
његова.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

21. августа обострано
дејство артиљерије и ро-
вовских оруђа. Нашом ва-
тротом спречавана је непри-
јатељска поправка поруше-
них ровова.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

АТИНА. — Јављају из
Петрограда, да се влада
спрема да ускоро одложи
седнице Думе.

РИМ. — Италијани су
по трећи пут бомбардова-
ли јавне етаблимане у Тр-
сту и произвели пожар у
префектури и околним гра-
ђевинама.

Пуковник Репингтон, ка-
ментаришући ситуацију
на италијанском фронту,
пише у „Таймс“: Последња
италијанска победа даје из-
гледа на успех велике важ-
ности.

ЦИРИХ. — Јављају, да
ће се бивши краљ Констан-
тин настанили у Цириху
и проведи ту целу зиму.

РИМ. — Јављају из Хавра,
да је снабдевање Белгије испод
неопходног минимума, и да је
због тога у становништву јако
раширена туберкулоза. У по-
следње време смртни случајеви
достигли су страшне размере.

ТИНА. — Влада је пове-
рила енглеском инжењеру
Мавзону, да изradi план за
реконструкцију Солуна.

ЏОНДОН. — По јаком бом-
бардовању, које траје већ
четири дана северо од Вер-
дена, предвиђа се нов францу-
ски напад. Исто тако јако бом-
бардовање врши се и на фрон-
ту у Фландрији.

АТИНА. — Лист „Хестија“
објавио је једно писмо из Бер-
лина од 23 јула, које овако
гласи: „Наш положај прева-
зилази свако описивање. Стал-
но смо гладни и мршави из
дана у дан. Људи се већ међу
собом и не познају од беде.
Мушко становништво је де-
сетковано. И људи у рову и
старци код куће трпе глад и
оскудицу. Деца пропадају од
болести. Да си ти познавао
некадашњу нап едну Немачку
ти би плакао кад би је сад
видео“. — У писму се даље
износи неколико сурових ци-
фара о ценама.

ЊОПЕНХАГЕН. —
„Келнше Цајтунг“ јав-
ља, да су Аустријанци
евакуисали један део
брда Сен Габријел и да
су га Италијани зау-
зели.

РИМ. — Д'Ануцио је ра-
њен у руку за време садаш-
њих ваздушних операција над
Пуљем. После неколико дана
одмора у Милану вратио се у
зону рата.

РИМ. — Карло I дуго
је разговарао са мини-
стром војним о тешком
положају Аустрије због
италијанске офанзиве,
у којој је изгубљено
више од 100000 људи и
о појачањима која ће
се тражити од Турске
и Бугарске.

РИМ. — Сенатор Жерве
подлегао је услед рана задо-
бијених приликом једног не-
сретног случаја са аутомо-
билом.

РИМ. — Према „Куриере
дела Сера“ италијански топо-
ни великог калибра већ су у
могућности да додају до Тр-
ста.

ЏОНДОН. — Вилзон
је послао Папи овакав
одговор на његову ноту:
„И ако сам ја добро
расположен према Па-
пином апелу, сматрам
да ништа из Папиног
програма није оствар-
љиво, пре него што се
апсолутно не успоста-
ви стање пре рата и
пре него што се добију
довољне гаранције за
будућност. Влада која
је користећи се јаким
милитаризмом, презре-
ла уговоре међународ-
ног права и правде и
која је пролила потоке
крви, не представља не-
мачки народ. Борећи се
без тежње за матери-
јалном добити, већ за
одбрану слабих против
јаких, без идеја о рас-
парчавању царевина,
ништи економских се-
бичних лига, ми идемо
за примером савезнич-
ког програма све док
народи централних си-
ла не покажу своје пра-
ве и личне намере. Не-
ка би дао Бог, да се то
догоди ускоро, како би
се створило узајамно
повећење међу народи-
ма и како би се могао
закључити мир.“

ВАШИНГТОН. — Ју-
че је био у Вашингто-
ну велики митинг, на
коме су узели учешћа
и председник Вилзон и
сенатори. Циљ митинга
био је, да се утврди ре-
шеност Америке да на-
стави рат до крајње по-
беде. — Министарство
марине тражило је кре-
дит од четири и по ми-
лијарде франака, да се
појача конструкција тр-
говачких бродова.

БАЗЕЛ. — Прва сед-
ница комисије Рајстага
била је бурнија, него
што се то види из зва-
ничних извештаја Вол-
фове агенције. Канце-
лар Михаелис је у го-
ворима био нешто ре-
зервисан, што је кон-
зервативна и шовини-
стичка штампа експлоа-
тисала да каже за кан-
целара, да он није за
резолуцију о миру. Због
таквих његових мане-
вара већина у Рајстагу
је решила, да тражи
објашњење од канце-
лара.

ЖЕНЕВА. — Немачка штам-
па не квије свој немир због
активнијег учешћа Јапана у
рату. Тако „Минхер Најесте
Нахрихтен“ пише: „Овај рат
донео је са собом толико изне-
нађења, да не треба потцењива-
вати опасност коју за Немач-
ку представља кретање јапан-
ских трупа на Манџурској
граници. За пренос јапанских
трупа на руски фронт потреб-
но ће бити дуго време, пошто
је стање железничких пруга
исто као пре рата. Али ипак
јапанско и америчко учешће
у рату представља велику опа-
сност за Немачку.“